

Bladet

Nr 2-2013

Västmanlands Spelmansförbund

Ordförande har ordet:

Hej!

Nu har äntligen sommaren kommit igen. Det tog lite tid den här gången. Under våren har jag deltagit vid Folk- & Världsmusikgalan i Gävle. Det var mycket inspirerande med internationell musik av hög klass. De priser som delades ut var mycket välförtjänta.

Vi har därefter genomfört Allsvenskan i Folkmusik. Även det var inspirerande med fördjupning av vår egen traditionella musik, där man också fick ta del av historien kring olika låtar och spelmän.

Nu har vi sommarens spelmansstämmor framför oss med bl a Folkmusik på Brunnen som vi i styrelsen arrangerar.

Folkmusiken lever och den framförs på olika sätt med en variation av rytmer och arrangemang. Det gamla och traditionella blandas med uppfriskande inslag av annan kultur.

Varma och soliga spelmanshälsningar till er alla!

Ann-Britt

---

13 - 14 juli:

Folkmusik på Brunnen

Boka in helgen!

Läs mer på sid 6 - 7.

Samspelt duo äntrade scenen på Kulturkvarteret Täljstenen

Första officiella konserten tillsammans och redan fullfjädrat lyhört samspel. Josefina Paulson och Jonas Åkerlund höll gemensam speldebut inför andäktig publik.

SALA. De var inte alltid överens om vilken stol de skulle sitta på, vilket fick den publikvänliga följderna att de snodde varandras stolar när den ena av dem reste sig för att byta instrument. Det är inte lätt att veta var man ska sitta när man byter instrument stup i kvarter. Ljudet kommer ju ut från olika håll. Sammanlagt hade duon 54 strängar att hålla reda på, samt en säckpipa. Multiinstrumentalisten Jonas Åkerlund påpekade också att det inte är helt givet hur instrumentet han håller i sin hand för tillfället är stämt, eftersom instrumentbytena är täta och det är olika typer av stämning på de flesta av dem.

Internationell spridning

Josefina började spela nyckelharpa för 20 år sedan i Kulturskolan i Sala och har efter vidareutbildningarna på Eric Sahlström Institutet och Kungliga musikhögskolan i Stockholm under de två decennierna turnerat flitigt i både Sverige och utomlands. På senare tid framförallt utomlands, t.ex. i Nederländerna, Spanien, Ungern, Italien, Tyskland, Australien. Framöver bär det iväg åt bl.a. Kalifornien, Grekland och Frankrike.

Även Jonas Åkerlund turnerar runt flitigt. Precis som Josefina är han aktiv i flera konstellationer,

forts. sid. 4

Folk- och världsmusikgalan 18-20/4

Årets Folk & Världsmusikgala arrangerades i år för fjärde året i rad. Den var förlagd till Gävle konserthus. SSR är en av galans huvudarrangör.

Det fanns seminarier, workshops, danser och konserter.

I konserthusets entréhall pågick under dagen en mäsas med bl a instrument- och skivförsäljning. Vid restaurangen i den bortre änden av hallen pågick mindre konserter. Konserthuset sjöed av liv och rörelse. Många människor hade kommit dit och däribland många ungdomar.

På kvällen drog själva galan igång. Man hade informerats om att det var viktigt att komma i tid. Det visade sig att galan filmades av SVT och det kommer att sändas ett timslångt program i SVT den 23 november.

Ralf Novak Rosengren

Konferencierare var Lena Willemark och Östen Eriksson med en fullsatt publik på 800 personer. Man delade ut 8 priser och mellan prisutdelningarna bjöds det på folk- och världsmusik av hög klass.

Ralf Novak Rosengren

Ralf Novak Rosengren, romsk sångare och estradör från Småland, var galans mest hyllade pristagare. Han fick pris som Årets Traditionsbärare och pris som Årets Arrangör för den första upplagan av Nordic Romani Festival.

Priset som Årets Artist gick nyckelharpsmästarinnan Emilia Amper. Årets hederspris gick till dansaren Bert Persson, sörmlänning, lektor i folkdans vid danshögskolan, dansledare, dansupptecknare och mannen

som lärt upp de flesta som sysslar med folklig dans på högre nivå. Det var ett mycket väl genomfört evenemang med både kvantitet och kvalitet. En minnesvärd upplevelse som varmt rekommenderas.

Emilia Amper, nyckelharpist

Nästa år kommer galan att genomföras i Umeå den 21 februari 2014.

Ann-Britt Sommer

Ny medlem

Västmanlands Spelmansförbund har fått en ny medlem, Catrin Solig, Västerås. Vi hälsar henne varmt välkommen.

Läs om förbundet på:
www.vsf.u.se
och Facebook

Folkligt Värre, våravslutning 3 maj

Fredag kväll den 3 maj arrangerade Kulturföreningen Tillsammans vårens sista Folkligt Värre i Västerås. Danssugna, sångsugna och spelsugna ramlade in. Något extra drog nog, nämligen Bert Persson. Bert hade bara en vecka tidigare fått följande omdöme, läst på hemsidan för Folk- och Världsmusikgalan i Gävle.

“Hederspris för exceptionell livsgärning

I lördags mottog Bert Person 2012 års hederspris på Folk- och Världsmusikgalan i Gävle. Bert är sörmlänning, lektor i folkdans vid danshögskolan, dansledare och dansupptecknare.

Bert Persson är högskolelektor i folkdans och har undervisat folkdans sedan 1966. Bert har varit verksam som koreograf och dansare i grupperna Svensk Folkdans Ensemble och Virvla och medverkade som dansare i uruppförandet av Margareta Åsbergs Pyramiderna.”

Dansutläring 3 maj

Bert höll i dansutläringen den 3 maj. Många deltog och tog till sig av Berts inspiration, mycket uppskattat.

Bert Persson

Ingela Ader höll i låstugan denna kväll, med bland annat en vals på repertoaren.

Den välbesökta visstugan leddes av Majja Neverland, som denna tidiga majkväll hade vårsånger som tema. Visstugan har under våren varit välbesökt, med ett 20-tal deltagare.

Sofia och Emil om Folkligt Värre

Sofia Larsson, Sala, och Emil Björnerstedt, Gottröra, besökte Folkligt Värre denna kväll.

Sofia: Jag kommer hit för att plocka upp lite nya idéer. Jag har varit här en gång tidigare. Jag är folkdansledare i Sala, men det var länge sen jag var ute på ett sånt här dansgolv. Man behöver lite inspiration emellanåt, då åker man hit.

Emil: Jag var här första gången i januari i år, dansade lite

och jammade lite. Jättetrevlig mötesplats och roligt att vara här igen. Mycket bra dansgolv, trevligt fika. - Finns det nåt likande i Uppsala? För du bor väl i Uppland?

- Ja jag bor i Gottröra. V-dala nation har nåt liknande ibland, annars är det närmast Skeppis i Stockholm.

Jenny Rossgård, arrangör

- Hur har våren fungerat för Folkligt Värre?

- Jo mycket bra. Det har varit trevliga och uppskattade kvällar.

- Så nu har vi lagt programmet för höstens fredagkvällar.

Alla är varmt välkomna.

Allsvenskan

Den 10 – 12 maj hade Allsvenskan i folkmusik nått Mälardalen. Sveriges Spelmäns Riksförbund arrangerade tillsammans med landskapsförbunden i Södermanland, Västmanland och Örebro län en låtspelskurs med fokus på låtar från regionen. Ett tjugotal spelmän från Skåne i söder till Dalarna och Gästrikland i norr jämte några från Danmark och en från Norge samlades i Eskilstuna för att träffas, spela tillsammans och lära nya låtar.

Lärare var Ulf Lundgren, Carina Normansson och Ingrid Ekman, alla synnerligen kompetenta och entusiasmerande. Man lärde ut ett knippe polskor och någon hambopolka, någon vals och någon brudmarsch, fina låtar allihop, de flesta nya för undertecknad. Ett av syftena med Allsvenskan i folkmusik är att ge spelmän tillfälle att något lite stifta bekantskap med låttraditionen från andra landskap än deras eget, kanske bland annat för att man inte ska behöva stå alldeles handfallen om man till exempel råkar besöka en spelmansstämma i någon annan del av landet än där man själv bor. Dessutom lär man förstås lite grann känna spelmän som man kanske inte träffar så ofta. Ett gott initiativ som förtjänar en eloge!

Ett stort tack till de tre i Södermanland, Närke och

Västmanland som hållit i trådarna för arrangemanget – Lars Tull, Gunnel Sandberg och Ann-Britt Sommer! Lite förvånad konstaterar jag att antalet deltagare från Söderman-

land, Närke och Västmanland var mycket lågt. Har vi spelmän verkligen ingen längtan att bredda vår repertoar med några låtar från vårt eget landskap och grannlandskapen? Jag kan tycka att om några borde ägna särskilt intresse åt folkmusiktraditionen här så är det vi – vilka annars? Planering för nästa omgång av Allsvenskan i folkmusik pågår. I månadsskiftet oktober/november är det dags igen. Evenemanget kommer att annonseras på Sveriges Spelmäns Riksförbunds hemsida och i Spelmannen. Jag kan varmt rekommendera alla spelmän att delta.

Lars Englund

forts fr sid 1

bl.a. Esbjörn Hazelius Band och folkmusikaliskt experimentella Bowling 9, samt tillsammans med operasångerskan Yvonne Tuvevesson-Rosenqvist. Jonas arbetar som frilansande musiker och pedagog, och gör även teatermusik, flitigt resande omkring med sina många instrument.

Josefina Paulsson och Jonas Åkerlund

Oas i Sala

Kvarteret Täljstenen fungerar sedan starten 2007 som forum för pedagogiska och kulturella möten. Aguéli-museet, skapat med utgångspunkt i konstnären Ivan

Aguéli från Sala, utgör en central del i kulturcentret. Tillsammans med bibliotek, konstgalleri, smedja, ateljéer, konsertscen och café utgör Kulturkvarteret Täljstenen en sann oas för traktens kulturella utbud.

Publikum hittade en riktigt fin oas just lördagen den 4 maj

forts.sid. 5

Levande folkmusikkultur eller en "nära döden-upplevelse"?

Vid mötet med den folkmusiken och folkliga kulturen i Västerås för drygt 10 år sedan, efter att ha återvänt till Västerås efter 30 års frånvaro, blev jag ganska besviken. Det kändes nämligen som om jag blev förflyttad femtio år bakåt i tiden. Enligt min uppfattning kännetecknas den nuvarande situationen av ett exkluderande bemötande - medvetet eller omedvetet (?). Därför tycker jag det vore angeläget att bilda en grupp, nätverk eller studiecirkel som utgår från studieförbundet Kulturens nyligen utgivna studiematerial Passion. Det riktar sig mot musikanter, dansare och andra intresserade. Och inte minst borde det attrahera dem som inte bara är medlem i VSF utan även i Riksförbundet Folkmusik Och Dans.

Frågor som tas upp:

- Som all annan musik förändrar sig folkmusiken. Ska man stävja en förändring eller ska man uppmuntra den? Ska man försöka hitta en balans och hur ser den i så fall ut?
- Idéer om hur man tar sig vidare med sitt musicerande; var man hittar folk att spela med, hur man hittar nya låtar, vilka lärare/inspiratörer det finns i närheten etc.
- Hur definierar man folksång?
- Vissa skiljer på folkdans och folklig dans. Upplever cirkeldeltagarna en skillnad och i så fall; hur definierar de den.
- Flera av musikerna jobbar professionellt på ett sätt som var ovanligt för 50 år sedan. Vad får detta för konsekvenser för musiken? Många av musikerna jobbar med annan musik också. Vad kan det innebära för musiken?
- Som upptecknare var man ofta särskilt intresserad av den äldre musiken. Var det en bra strategi? Ger det oss en missvisande bild av folkmusiken? När man

tecknade ner en låt fick man plötsligt en version som blev "den rätta". Vad har detta lett till? Vilka risker finns förknippade med det?

- Det finns en önskan om att använda begreppet "folkmusikinstrument". Vilka instrument associerar deltagarna till när de hör ordet folkmusikinstrument. Vissa musiker ser fiolspelet som en naturlig utgångspunkt när man spelar låtar på andra instrument. Varför är det så? Är det då lönt att framföra folkmusik på andra instrument?
- "Att bälgga eller inte bälgga? d.v.s. spela vanligt dragspel. Är det fortfarande ett aktuellt ämne?"
- Om deltagare i gruppen har erfarenhet av folkmusik från andra kulturer kan man jämföra hur instrumentfloran ser ut där. Skiljer det sig åt? Hur kan det komma sig?
- Folkmusiken lever ju sida vid sida med andra genrer som t ex klassisk musik, jazz och populärmusik. Vad har folkmusiken för ställning i förhållande till dessa genrer?

Läget i Västmanland 2013?

- Finns det verkligen musik som kan definieras som "Västmanländsk folkmusik"? Eller är det bara ett sätt för befintliga företrädare i folkmusikorganisationerna att värna om sitt eget revir, egenintresse och inflytande eller...?
- Vem har (tagit sig) rätten/privilegiet att avgöra vad som är folkmusikpolitiskt korrekt?

Urban Lannermark

Urbanlmark@gmail.com

021- 13 89 58

070-875 82 17

forts. Samspelt duo

då Josefina och Jonas framförde ett välkomponerat program med både traditionella och egenskapade låtar. De spelade Båtsman Däcks storpolska, efter Ceylon och Henry Wallin, flera lokala låtar från Västmanland, nykompositioner och polskor välkända för de initierade i branschen.

Duo med bredd

Duons repertoar är hur bred som helst, och duon kompletterar varandra utmärkt i sin följsamhet gentemot varandra. Det är tacksamt att spela nordisk folkmusik. Det finns nästan obegränsat med låtar och Josefina och Jonas lyckas ta fram det bästa ur sina respektive musikaliska dialekter och förena till en

vacker helhet. Stort tack för er konsert och glöm inte att tala om var ni spelar framöver så fler får tillfälle att uppleva er på scen!

Andreas Svensson
folkmusikarrangör
redaktör för Stämning,
Örebro Läns Folkmusik-
förbund,
styrelsemedlem,
Sveriges Spelmäns Riks-
förbund

Andreas Svensson

Folkmusik på Brunnen

Den 13 – 14 juli återkommer för femte året i rad folkmusikfesten på sommarfagra Sättra Brunn utanför Sala. Huvudarrangör är Västmanlands Spelmansförbund.

Årets artister blir inga mindre än Eva Tjørnebo & Viskompaniet, Duo Jonas Åkerlund & Josefina Paulson samt Viltstråk, som tillsammans kommer att bjuda oss på en fullmatad konsert i Sättra Brunns lilla vackra kyrka. Eva Tjørnebo och hennes viskompani är en institution i svenskt folk-

musikliv, och har under många år turnerat runt om i landet och sjungit och spelat sig rakt in i många människors hjärtan. De bjuder på variation, älskar det de gör, och gör det med humor och glädje.

Josefina Paulson, fenomenal riksspelman på nyckelharpa och en ”bygdens dotter”, bor numera mest i Australien men turnerar världen över. Hon spelar i flera konstellationer, bl.a. gärna med multiinstrumentalisten Jonas Åkerlund, som har varit yrkesverksam som musiker i över tjugo år. Jonas har spelat i Esbjörn Hazelius Band och med Anders Rosén för att ta ett par exempel. Både Josefina och Jonas är utbildade vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Viltstråk består av elever från Sala Kulturskola under ledning av karismatiska fiolpedagogen Nia Kuoppala. Det är således ”framtiden” du har chans att lyssna till vid konserten på lördag. Missa inte den möjligheten! Och: Efter konserten kan du dansa kvällen lång, eller kanske besöka vår folkmusikpub. Eller varför inte Majja Neverlands visstuga där årets gäst är Eva Tjørnebo.

På söndag tar den stora spelmanstämman vid med bl.a. uppspel av grupper och enskilda från scen och, förstås, spel i varena buske.

Program

Lördag 13 juli

Kl 13 – 16.30 Låt- och viskurser på Sättra Brunn
Låtspel - ledare Josefina Paulson och Jonas Åkerlund.
Vissång - ledare Eva Tjørnebo.

Vad gäller låtkursen är någon spelvana önskvärd. Alla melodiinstrument välkomna.

Deltagaravgifter:

Ungdomar födda tidigast 1995: Kostnadsfritt. Anmälan till Lars Englund, tel. 021-13 53 06 eller lars. englund1@comhem.se

Vuxna: Medlemmar i Västmanlands Spelmansförbund 200:-, övriga 300:-. Anmälan sker genom inbetalning till Västmanlands Spelmansförbund, pg 66 10 12-5.

OBS! Ange på talongen namn på deltagare, personnr och adress samt vilken kurs anmälan gäller.

Max 40 deltagare på låtkursen, 30 deltagare på viskursen. Först till kvarn...

Kl 18.30 – 19.30 Konsert i kyrkan

Viltstråk, Duo Åkerlund & Paulson, Eva Tjørnebo & Viskompaniet.

Inträde 150 kr, Ungdomar upp t.o.m. 18 år gratis.

Inget förköp!

Kl 20 - Dans i Kalsenius Matsal (ev. Societetshuset).

Inträde 50 kronor, ungdomar upp t.o.m. 18 år gratis

Grupper som spelar och sjunger till dansen:

VSF:s visgrupp, Trolska, Eva Tjørnebo & Viskompaniet, Rävspel, Josefina Paulson & Jonas Åkerlund, WestMannaFolk

Kl 21 - 01 Folkmusikpub

Kl 22 - Visstuga, värdinna Majja Neverland, gäst Eva Tjørnebo.

Info: Kjell Wahlberg, tel 0702-179209 eller Lars Englund, tel 0702-241368

För bokning av boende och/eller måltider, ring Sättra Brunn, bokningen, tel 0224 – 546 10

Sönd. 14 juli kl. 13:

Spelmansstämma Sätra Brunn

- Allspel och uppspel av grupper och enskilda.
- ”Viltstråk”, dvs. elever från Sala kulturskola under ledning av Nia Kuoppala inleder uppspelet.
- Buskspel.
- Allspelslåtar: se förbundets hemsida: www.vsf.u.se

Svenska Folkmusik Linien

Spelmanskryssning

Stockholm --- Mariehamn --- Åbo

20-21 September 2013

Premiär för Skandinavien största folkfest till sjöss!!

Till höstdagjämningshelgen ska folkmusik- och dansvänner ifrån hela Sverige segla bort på en sagolik färd genom Stockholms och Ålands skärgårdar.

Efter att ha marscherat under spel från Gärdet i Stockholm till Värtahamnen börjar festen ombord. Festligheterna består av bl. a. konserter, dansuppvisningar, spelmansduell, dans till spellista, 'däckspel' från för till akter, visstuga, workshops, folklöremässa, specialkost och dryck samt en mängd överraskningar!!

En två dagar lång folkmusik- och dansfestival där lokala traditioner ifrån hela Sverige blandas för att erbjuda alla deltagare och publiken en enastående kulturell upplevelse. Ca. 1 500 spelmän och dansare beräknas delta i evenemanget av totalt ca. 3 000 passagerare.

Förväntningarna är höga och förhoppningen är att detta ska bli en händelse som så småningom kommer att likna Finlands årliga Folklandia-kryssning. Målsättningen är att denna kryssning ska vara en av årets höjdpunkter och en rolig fest för landets alla spelmän och dansare för att avsluta sommarens spelmansstämmor.

Mer information finns på: folkrot.se/spelmanskryssning

Med vänliga hälsningar,

James M. Johnson

Kryssningskommissionär

073-93 51 956

spelmanskryssning@gmail.com

Kalendarium

1. Ev mobilhambo/bryggdansen - Torsdag-lördag 27-29 juni 2013. Vid vackert väder och om andan faller på så är chansen/risken ganska stor att Kulturföreningen Tillsammans utför en mobilhambo/bryggdansen i samband med Västerås Ciryfestival. Häng på om du hittar oss!
2. Dans och folkmusik i sommar på Djäkneberget, Västerås - Torsdagar 19.00-21.30. Arrangörer: Nygammal Dansförening (NGDF), SchottiSjiggarna och Västerås Folkdansgille. Mer info: NGDF, Gullevi Ågren 073-993 86 57; SchottiSjiggarna, Eric Meyer 070-350 71 22; Västerås Folkdansgille, Erwin Röwer 070-172 45 66 eller David Nolin 070-983 12 23. Dans oavsett väder - dansbanan har tak. Fri entré.
3. WestMannaFolk, Torget Skultuna, lörd 15 juni kl. 15.
4. Spelmansträff Djäkneberget, Västerås, 30 juni kl. 13.
5. Stämma Löa Hytta 6 juli kl. 18.
6. WestMannaFolk, Täljstenen Sala, fred. 12 juli kl. 19.
7. Folkmusik på Brunnen - Lördag-söndag 13-14 juli 2013, Sättra Brunn, Sala. Lördag: Viskurs med Eva Tjörnebo samt låtkurs med Josefina Paulson och Jonas Åkerlund, konsert i kyrkan, dansstuga, visstuga och folkmusikpub. Söndag: Spelmansstämma.
8. Vildrosfestivalen, Konnsjön, 18-20 juli. se www.vildrosfestivalen.se/
9. Spelmansstämma Vallby Friluftsmuseum, Västerås - Söndag 28 juli 2013, kl 13. Allspel, scen- och buskspel. Servering. Spelmännen bjuds på fika. Mer info: Västerås Spelmansgille, <http://www.vsg.se/>
10. Folkmusikfest Stjärnsund 2 - 4 augusti. se www.folkmusikfestenistjarnsund.se/
11. Spelmansstämma Väsby Kungsgård, Sala - Söndag 4 augusti 2013, kl 13. Allspel, scen- och buskspel. Spellista till dans på logen. Arrangör: Salaortens Folkdansgille oc Sala Hembygds- och Fornminnesförening. Hitta hit: <http://kartor.eniro.se/> Väsby Kungsgård, SALA. Mer info: Jan Karlsson 076-769 51 04.
12. Stämma Västanfors hembygdsgård. Söndag 4 augusti.
13. Folkligt Värre - Fredag 6 sept 2013, Waldorfskolan, Regattagatan 39 i Västerås: kl 18 Visstuga med Linnea Wallander, Stockholm (prel); kl 19 Dansinstruktion; kl 19 Låstuga; kl 20 spel till dans. Sedan dans till spellista - så länge spellistan räcker. OBS! Ta av ytterskorna när du kommer! FRI ENTRÉ

Västmanlands Spelmansförbund

www.vsf.u.se

Ordförande Ann - Britt Sommer 0224 - 192 14
V. ordförande Per Torelli 021 - 35 88 69
Kassör Lars Englund 021 - 13 53 06
Sekreterare Mats Hellstrand 0223-612 49
Ledamot Olof Westin 0223-611 06
Suppleant Kjell Wahlberg 021 - 18 55 13
Suppleant Bo Eriksson

Låtkommitté

Ann-Britt Sommer , Majja Neverland, Carina Normansson
Suppleant: Linda Jansson Norrman

Bladet

Redaktör: Mats Hellstrand,
e-post: mats.hellstrand@gmail.com

Ansvarig utgivare : Ann-Britt Sommer

Artiklar, tips, debattinlägg, uppgifter till kalendariet, ja överhuvudtaget allt som rör oss spelmän tas tacksamt emot.

Nästa nr: Manusstopp 24 augusti, utgivningsdag 10 sept.